

كراسى گولدارى كوردى

لەگەل ھەر رىنگەيەك بۇ رازاۋە كوردنى شىۋەي كراسى كوردى، بە مەرجىك كە جۇرى قوماشەكە گرنىگىيەكى ئەوتۇي ھەيە، بە ماناى ناگادار بوون لە جۇرى قوماشەكە دەيىتە سەرەتايەكى گرنىگ بۇ نەخشى كراسەكە، ۋەكو دەزانىن خانمان زياتر گرنىگى بە رەنگى قوماشى جلى كوردى دەدەن، لىرەدا گرنىگە كە بزائىن زياتر نەخشەكانى ناۋ كراسەكە، ۋادەكات جەكە رازاۋەتر و جوانتر بىت، بەمەش لە رىنگەي نامادەكردن ۋەھلىژاردنى جۇرى قوماشەكە، يەكىك لەو جۆرە قوماشەنى كە لە كراسى كوردىدا كارى پىدەكرىت، برىتییە لە قوماشى گولدار، كە ھەر لايەكى بە گول رازاۋەتەۋە ۋەمەش ۋادەكات كە لەگەل جۇرى كراس و ئىكسسوارەكاندا خۇي بگونچىنىت، گرنىگى ئەو جۆرە قوماشە لەۋەدایە لەو كاتەي كە بەرگدروو نامادى دەكات، دەكرى شىۋەي كراسەكە ۋا نامادەبكات كە گولەكان لە سەرۋە بۇ خوارۋە بن، ئەمەش زۇرتىن جوانى دەبەخشىت و شايستەي پۇشىن دەيىت، زياترىش ئەو جۆرە جە بۇ بۇنە و يادە گشتىيەكان، يان بۇ ۋەرزى بەھار و نەورۇز دەپۇشرى و دىمەنىكى سەرنچراكىشى ھەيە.

دەستەوانە پۇشاكى

بەھۇي ساردىي ۋەرزى زىستان، زۇربەي خانمان توشى گرتى جوانكارى و كىشەكانى پىست دەبنەۋە لەو ۋەرزەدا، چونكە كاتىك ماددەكانى ماكيژ و مۇدەكان لەسەر پىست دەمىنىتەۋە ۋەھۋاى ساردى بەردەكەۋىت، دەيىتە ھۇي ناشىۋاى و كىشەكانى جوانكارى، بۇيە خانمان دەتوانن لە رىنگەي كەرەستە و ئىكسسوارەكانى جوانكارىيەۋە لەم گرتە رزگار بن يان خۇيان پيارىزن، بەمەش دەتوانن پارىزگارلى لە پىست و گشت بەشەكانى دىكەي جەستە بكن، ئەو شۇنەنەي زياتر بەر ھەۋاى سارد دەكەون ئەوانەن : رووخسار — مل-دەست، ھەرچى

بازنگى بارىك و رەنگى كال

ھەر جۆرە ئىكسسوارىك بايەخ و گرنىگى خۇي ھەيە، خانمان دەتوانن لەو لايەنە ناگادارىن كە بتوانن چ جۆرە ئىكسسوارىك ھەلىژىرن تاۋەكو لە دەست و سەر جەستەيان رازاۋە و جوان بىت، بە بىرۋاى پىسپۇرانى جوانكارى، كە دەلىن : گرنىگى مۇدە ئەۋبە كاتىك خانمان خۇيان بزائىن چ جۆرە مۇدە و جل و ئىكسسوارىك لەگەل جەستەيان شىۋا و رىك دەيىت، چونكە خۇيان لە جۇرى جوانى جەستەيان دەزانن و دەتوانن گونچاندىكى تايىبە نامادە بكن. بە رىنگەي ھەلىژاردنى جوانترىن مۇدەكانى بازنگ دەتوانىن سادەترىن جوانى بە دەست بەدىن، گرنىگ نىيە لە چ جۆرە كاتزايەك بىت، ھەيە ۋا بىر دەكاتەۋە كە تەنيا كاتزا گرانىھەكان رۇلىيان ھەيە لەم بواردەدا، ۋەك زىر، كەچى ھەندىك جار ئىكسسوارىكى زىو دوو ئەۋەندەي زىر جوانتر دەيىت، بە پىچەۋانەش راستە، گرنىگ ئەۋبە بزائىت كە رەنگى پىست چى پىۋىستە و بە چ جۆرە مۇدەيك جوان دەيىت، لەم لايەنەۋە پىسپۇران جەخت لەسەر جوانى بازنى شىۋە بارىك دەكەنەۋە، بە پىچەۋانەي مۇدەكانى پىشۋو كە بازنگى گەۋرە و ئەستور مۇدەي ھەبوو، ھەرۋەھا بۇ رەنگەكانىش دەتوانىن يەكىك لە رەنگە كالەكان ھەلىژىرن.

ئەنگوستىلەو ئەلقەي بە كرىستال

روپەند بەختيار

ئەو جۆر شىۋازو بابەتەنەي بۇ ئىكسوسارى دەست و پەنچەكان بەكاردېن زۆرن و چەندىن شىۋازيان ھەيە، نوپىتىن شىۋازى ئىكسوسارى نىمايشكراوھ برىتتەيە لە ھەريەكە لە ئەلقەو ئەنگوستىلەي بە كرىستال روپوۋشكراو، ئەم جۆرە ئىكسوسارانە جوانىيەكى تايىبەتمەندو نايانپى ھەيە لە بەر ئەوئى جيا لەو رەنگەي كە ھەلبۇزدراروھ بۇ ئەم ئەنگوستىلەيە كە برىتتەيە لە زەردىكى ئالتونى لەگەل سلقەرىكى كالم روپوۋشكراوھ بە كرىستالى برىسكەدا كە جوانىيەكەي زياتر كردووھ بەتايىبەت ئەگەر رووناكى بەرىكەوئىت، زۆرى شىۋەي ئەنگوستىلەكان، وادەكات كە ھەر يەكە دىمەنىكى تايىبەتى ھەيەت، بۇيە دەيىت خانمان بزاتن لە گەل كامەيان مامەلە دەكەن تاوھكو لە پەنچەكانى دەست جوان و رازاوھ بن، دىمەنى ئەو جۆرە ئەنگوستىلانە، لە چەندىن شىۋەي بچووكدا دەيىترىن، بەمەش كار لەسەر رازاندنەوئى پەنچەي دەست دەكات، بە تايىبەت بۇ ئەو خانمانەي كە ھىشتا كچن و ژيانى ھاوسەرىيان پىكئەھىتاوھ، نمونەي ئەو جۆرە ئەنگوستىلانە، بەشىكى لە پەنچەكان پىرەكاتەوھ و دىمەنىكى رازاوھىشى دەيىت، ئەلقە و ئەنگوستىلەي كرىستال يان لە رەنگى كرىستال، دىمەن و شىۋەيەكى ناسكى ھەيە، بە تايىبەت كاتىك خانمان وەك ئىكسوسارىكى سەرەكى بەكارى بېتىن.

كى جوان و بە بەھا

دەربارى رووخسارە چارەسەرى بۇ نىيە، بەلام دەتوانىن بۇ مل و دەست ئىكسوسار بەكاربېتىن، تاوھكو زياتر پارىزراو و جوانتر بن، وەك بەكارھىتانى شال بۇ داپوشىنى مل، ھەروھە دەستەوانە بۇ دەست، ھەر يەكە لەم دوو ئىكسوسارە جىگەي گىرنگىيەكى تايىبەت لە بواری جوانكارىدا، بە تايىبەت دەستەوانە كە چەندىن جۇريان ھەيە، كە ھەر يەكەيان دىمەن و شىۋەيەكى تايىبەتتى خۇي ھەيە، بەلام ئەوئى زياتر باوھ ئەو مۇدە كراوھە كە سەرى پەنچەكان ديار دەكەون، ئەمەش بۇ نىشان دانى نىنوۋكەكانە.

گىراوھەيەكى سادە بۇ جوانكردنى دەست

خانمان دەتوانن بە چەندىن رىگە و كارى جوانكارى، پارىزگارى لە دەستەكانىيان بىكەن و زياتر رازاوھ و جوانترى بىكەن، كە ھەر يەكەيان ھەنگاۋىكە بۇ سىپى كردنى پىست و رەنگى دەست، ئەمەش يەكىكە لەو رىگە سادانەي كە سوودمەندە بۇ سىپى كردن و جوانكردنى دەست كە لەم كەرەستانە پىكئەت :

- ناۋى گول
- لىمۇ
- فازلين

رىگەي دروست كردن و تامادەكردن

سەرەتا كەۋچىك لەو سىچ كەرەستانە دەھىترىت و لەناو شووشەيەكى پاك و جوان تامادە دەكرىت، تىكەلى يەكتر دەكرىت، ئەمەش دوای ئەوئى بۇ ماوھەيەك لەناو شووشەكە دەمىپتتەوھ و رۇژانە بەر لە نووستن لە دەست دەدرىت، ئەگەرچى ئەو گىراوھە كاتىكى زۆرى پىوستە بۇدەرەوتنى كارىگەرىيەكەي، بەلام كارىگەرىيە زۆرە و ئەنجامىكى چاكىسى دەيىت لە جوانكردنى پىستى دەست.

چۆنىيەتى گونجاندىنى جانتاي دەست و جلوھەرگ

گىرنگى جلوھەرگ و ھەر شىۋەيەك لە ئىكسوسارەكان، يان كەرەستە سەرەكى و پىوستەكان، وەك جانتاي دەست، كە بەشىكى گىرنگە لە جوانى و رازاندنەوئى شىۋەي خانمان لە دەرەوھە، بە تايىبەت كاتىك ھەر دەستە جلىك لە گەل يەكتردا لە شىۋە و رەنگ رىككەخرىن،

لە كوردستان زياتر خانمان گىرنگى بە رىكخستنى نيوان جلوھەرگ و ئىكسوسارەكان دەدەن لە رىگەي رەنگەوھ، كە ئەمەش راستە يەكىكە لە بەشەكانى گونجاندىنى كەرەستە و جل، بەلام دەتوانىن رىگەي دىكەش بگرىن، لەوانە : گونجاندىن بە پىنى شىۋە، يان بە پىنى ستايلى كەرەستەكان، وەك جلوھەرگى ماركە، واتە دەكرىت پانتوۋل و جانتاي دەست لە ھەمان ماركە بن، بەلام ئەوئى زياتر دەرەكەوئىت كاتىك كەرەستەوجلۇھەرگ رەنگىيان لەگەل يەكدىدا گونجاو دەيىت، وەك لەم وئىتەيەدا كە ھەولسدراروھ رەنگى جانتاي دەستەكە لەگەل رەنگى پانتوۋلەكە شىۋە يىت، لەگەل دانانى بازىكەك لە ھەمان رەنگى جانتايەكە، ھەروھە لە سەرەوھ بە سووركردنى لىو، دەستە جلىكى تەواۋى لى دەركەوتتوھ، ئەمانەش چەندىن بىرۆكە بوون لە چۆنىيەتى گونجاندىنى رەنگ و ستايلى و شىۋەي نيوان كەرەستە و جلوھەرگ.

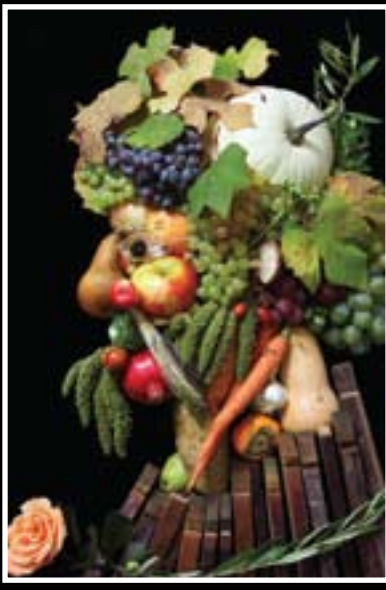
گۆرانى و بەستە لە كاتى مەشكە ژەنن

لە كوردەوارىدا بۆھەموو كاریك ھۆنراوە و بالۆزىيان وتوھەركارە و ھۆنراوە ئاوازی خۆى جىبابوھ بۆساواركوتان و دروینە و شەئەبا و مەشكەژاندىن، لێرەدا دەمانەوێت ھۆنراوە ئاوازی مەشكە ژەنن بەبىرى ھەموولایەك بەئىننەوھە.

ھەى مارەبەم مەشكە ھەى رۆح و گىانم مەشكە
 مەشكەم بژن ھەوارى كاكە ژنە دەخوازی
 ھەى مارەبەم مەشكە ھەى رۆح و گىانم مەشكە
 مەشكە بژن بەپێكە ماست و ئاوى لۆتێكە
 لۆى رابگن سى پێكە ھەى مارەبەم مەشكە
 ھەى رۆح و گىانم مەشكە مەشكەم بژن بەدەوان
 لەبن سىبەرى تەوان كەرەو پۆنى بۆپوان
 ھەى مارەبەم مەشكە ھەى رۆح و گىانم مەشكە

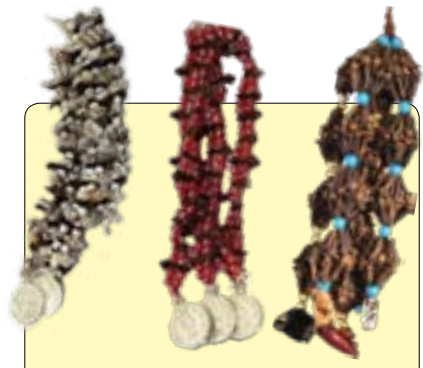
وینەكیشان

ئەوانەى لە كاری ھونەرى جوان و شتى سەیر ئەنجام دەدەن، دەتوانن لە بىرلەكەى سادە و جوانەو، چەندىن بەرھەمى نایاب پێشكەش بکەن و بىتتە بابەتێكى بەسوود و كاریگەر، وەك ئەو ھونەرمەندە ئەمەرىكیيە كە ناوى (كلوز

ئافرەتێكى نیوھ جەستە

ھەندىك كەس ھەن لەو كاتەى تووشى كارساتێك دەبن، یان لە كاتى لە داىك بووندا بەشێكى جەستەیان ناییت، رەنگە بە ناتوومىدى بژین و خۆیان لە گەل كەسانى ئاسایى پە جىاواز بىت، بەلام ئەو راست نىیە و دەبەن كەمەندامان و یان ئەوانەى بەشێكى جەستەیان نىیە، وەك خەلكى ئاسایى بژین، تەنانت ھەمان ئەو كارانە بکەن كە خەلكى ئاسایى ئەنجامى دەدەن، بەلگەش بۆ ئەو قسانە ئەو ئافرەتە، كە بەشى خوارەوێ جەستەى نىیە، بە ئافرەتى نیو جەستە ناو دەبریت، كەچى لە ژيان ئەوئەستارە و ئىستاش ھاوسەرگىرى پێكھێناوھ و دوو مندالیشى ھەبە، ئەو ئافرەتە لە ئەژەنتىن دەژى و ناوى (رىجىنا)یە، تەمەنى نىكەى (۳۵) سالىھ و وەكو خەلكى ئاسایى ژيان بەسەر دەبات و بىبىن چۆن لە گەل ھاوسەرەكەى دەچیتە دەرەوھ و مندالیش بەخۆ دەكات.

ملوانكەى

مىخەكى بۆن خۆش!

لە ناو كوردەوارىدا، چەندىن بەرھەمى جوان و سەیر و سەرنجراكیش ھەن، كە جىگەى جوانسى و بايەخى گشت لایەكە، لە گەل ئەوھشدا كەلتورىك بۆ خۆى تۆمار دەكات و دەبىتە كەرەستەكى مێژوویى بۆ كورد، یەكێك لەو كەرەستە جوان و ئاسكانەى كە ئافرەتان لە پێشوویدا لە ملیان دەكرد، یان لەسەر دەست و سەر سىنگى كراسى كوردى و دەدەر دەكەوت، مىخەك بوو، مىخەك ئەو كەرەستە جوانیە، كە لە سەردەمى كۆندا لە ناو كوردا بايەخى پێدراوھ و دروست كراوھ، ھەرەھا جگە لەوھى وەك دەرمانىكى گىایى بەكار دەھێنریت، بەلام ئافرەتانی دەست رەنگىنى كورد، تەوانیوانە بىكەن بە ملوانكەو لە ملیان بکەن، مىخەك برىتییە لە خۆنجەى گۆلى وشك كراوھ، كە بۆندارە و لەو گۆلانە كە ھەردەم بۆیان ھەبە، لە مىخەك جگە لە ملوانكە و كەرەستەى جوانكارى، ھەرەھا وەك بەھارات و دەرمان كاری پێكراوھ. بۆیە ئافرەتانیش وەك خشل لە گەل سوورو و مەرجان و بەرد، كروویوانە بە كەرەستەىكى جوانكارى جوان و سەرنجراكیش و بۆن خۆش.

بازار کردن به به لاهم!

به موی زوری ناو و روبرار له ولاتی تایران، که زوری نمر روبرارانه بناو شارهکان و شویتی نیشتهچی خدک تیدهپرن، بزیه زیاتر کاربان له سر هاتوچوی ناو ناوه، نهمش وادهکات که خدگه که زیاتر به قایغ (بهلم) هاتوچو بکن، نهوی مایه سیره که له گشت شونهکانی شاری تایای، که شاریکی تایرانه و رژییهکی زور له ناو بهو شاره تیدهپرن، تنانته وکو شاری (فینسیای) یتالی لیهاووه، نم شونه ناردراستهکی بازاره و خدک به بهلم هاتوچو دهکن و شت دهکن، نهوی سیره کاتیک بهوینت مالدری بۆ ماله کهت بکیت، له جیاتی تاکسی دهی به بهلم بچیته بازاره.

وردیله ترین و بچکوله ترین بووکی جیهان

رووی تهمن و جهسته و نهقلهوه بۆ هاوسه گیری پیگه بیهستی، له ولاتی مالیزیا بچوکترین کچ له جیهاندا شوی کرد، کچه که ناوی (نوراه) و کوره کهش ناوی (موحه مه ده)، بووکه که تهنیا (۱۲) ساله و کورهش (۱۹) ساله، دواي نهوی به کترین بهدل بووه به رهزامه ندیی که سو کاری ههردوولا هاوسه گیریان پیکهینا.

نه گهر چی له گشت یاسا و نایینه کاندای رنگه نه دراره که کچ له تهمنه نیکی بچوکدا شوو بکات، بهلام وادیاره له هه ندیک جیگه جیهاندا، نهو لایه نه پهیره و ناکریت و تنانته له لای خۆمانیش وایه که هه ندی جار کچ له تهمنی مندالیدا به شوو ده درت، که نهوش هه له یه کی گه وریه و چونکه کچ پیوسته له

ه سهوزه و میوه

نیزیک جینز) له شاری نیوریک، سوودی له تابلاکانی گهوره هونه رهنندی یتالی (گوسپی نهرتیبیلن) وهرگرتوه له سدهی شازدهه مهوه، سوودی له سهوزه و میوه وهرگرتوه بۆ وینه کیشانی رووخساری نهو کهسانه وینه یان دهوت، زوری به

وینه کایش تاکو نیستا ماون و بویه نهو وینه گر و هونه رهنده نه مرکیبه، هه مان شیوی تابلا و وینه له سهوزه و میوه دروست کردوه، بۆ وینه کیشانی رووخساری مرۆف که به مرچیک شیوی له خاونه کی بچیت.

تەراۋو ۹/۲۲ - ۱۰/۲۲

لەبوارى سۆزدارىيەۋە ئەۋەندە كات بەفېرۆ مەدە، چونكە كات لەبەرژەۋەندى تۇدا نىيە، بۇيە ھەۋلېدە بەيى پىنچ و پەنا ھەستى خۇت بۇ كەسەى بەرامبەر دەرېبېرېت كە دەمىكە دلى لى سەندوۋى.

دوۋىشك ۱۰/۲۲ - ۱۱/۲۱

ھەست بەچوست و چالاكى دەكەيت، بەلام نەكەى بسى بېركردەنەۋەيەكى باش ھىچ كارىكى گىرنگ ئەنجام بەدەيت، نارام و ھىمن بە، چونكە لەۋانەيسە روۋبەرۋوۋى كەسىكى خراپ و بېستەۋە.

كەۋان ۱۱/۲۲ - ۱۲/۲۱

مەزاجت باشتر دەيت و لەۋانەيە دىدارىكى گىرنگ ساز بەدەيت، يان بىرارىكى يەكلاكەرەۋە بەدەيت دەرېارەى جىگىرى و بەھاسەربوون، ياخۇد پەيۋەندىيەكى نەھىت بۇ دەرۋەرە تاشكرا دەكەيت.

گىسك ۱۲/۲۲ - ۱/۱۹

ئەمرۆ گۆبىستى ھەۋالىكى ھەلبەستراۋ دەيت و كارىگەرىيەكى خراپ لەسەر بارى دەرۋونىست جىدەھىلەيت، ھەرۋەھا پىۋىستە خۇت بىپارېزى لە دەمەقالى لەگەل ئەندامانى خىزانەكەت.

گۆزە ۱/۲۰ - ۲/۱۸

ئەم ماۋىيە بەھۆى سەرکەۋتەكانت خەرىكە لەخۇبىلى دەيت و ئەو كەسانە لەبىر دەكەيت كە ھاۋكارىيان كىردوۋىت لەبەدەست ھىنانى سەرکەۋتەكانت، كەمىك وىژدانت ناسوۋدە بگەو ھاۋرىكانت لەبىر مەكە.

نەھنگ ۲/۱۹ - ۲/۲۰

راستىيەك بىئومىدو بى ۋەرت دەكات، بەلام رۆژانى داھاتو لەگەلى رادەيت و خۇشحال دەيت، بۇيە بەزىرەكى و پشوو فراۋانى ھەلسوكەوت بگە با دۋايى پەشىمان نەبىستەۋە.

نوكتە

- دوو ھاۋرى گىفتوگۆيان بوو لەسەر ئەۋەى كامەيان پارە ھەلدەبىژىرېت و كامەش عەقل ھەلدەبىژىرېت، يەكىيان گوتى من پارەم دەۋىست، ئەۋەى دىكەش گوتى من عەقلم دەۋىت، دواتر لەۋەيان پرسى كە پارەى دەۋىست، گوتيان بۇ پارەت دەۋىت؟ ئەۋىش گوتى: ھەموۋمان ئەۋە ھەلدەبىژىرېن كە نىمانە!

رەنخاۋەرەنگ

پەندى ناۋداران

گابرىل داتى دەلېت :

مرۆف لە ھەمان گىژاۋى وتەكاندا خۇشى لى ونبوۋە، ھەندىك زيان زۆر بە ھىچ دەۋان، ھەندىكى دېكەش بە بەھاتىن شتى دىئەى دەزان، تاخر دەكرىت ۋەلام لەكام گىژاۋى ئەۋاندا بىلۇزىتەۋە.

دىۋانە شىعر

شىعرى رەفىق ساپىر :

دېكەم بە دەمامك و لاتە

دېكەم بە ئالاي ونبوون و

چاۋەرۋانى و

تامانى ئەم گۆرستانە.

پەلە ھەۋرى داددەم و

لە تاسمانى رۆژەكانما ۋەك كۆلارە ھەلى دەدەم

نەم، ۋەك ۋلاتە دەۋرەكەم

بۇ رۆج دېكەم بە جۆلانە

س. شىعرى كوردى

